

Білет 5

Практычнае заданне.

Развіццё навукі, адукацыі і культуры ў БССР у другой палове 1940-х – 1980-ых гг.

Выкарыстоўваючы прадстаўленыя матэрыялы, адкажыце на пытанні (выканайце заданні):

1. Які ўклад унеслі вучоныя – ураджэнцы Беларусі ва ўмацаванне абароназдольнасці СССР?
2. Як вы думаеце, чаму серыю карцін аб жахах фашысцкіх канцлагаў Міхаіл Савіцкі назваў "Лічбы на сэрцы"?
3. Якія змены адбываліся ў 1960-1980-ых гг. у сістэме адукацыі БССР?
4. З чым, на вашу думку, былі звязаны змены ў сістэме адукацыі БССР?

I. Аб серыі карцін «Лічбы на сэрцы» (на матэрыялах БЕЛТА)

М. Савіцкі
«Вязень 32815»

Міхаіл Савіцкі - беларускі жывапісец. Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Улетку 1942 г. патрапіў у палон. Быў вязнем фашысцкіх канцлагаў Дзюсельдорф, Дахау, Бухенвальд. Жахам канцлагаў прысвечаны 16 палотнаў Міхаіла Савіцкага пад назвай "Лічбы на сэрцы" (1974-1980).

М. Савіцкі так апісваў мэту серыі "Лічбы на сэрцы": "Сама атмасфера нашага стагоддзя выклікае пякучую трывогу за лёс планеты і чалавека. Кожны з нас у адказе за будучыню. Па прычыне гэтай адказнасці я не маю права маўчаць. Мне прыйшлося быць сведкам жахлівых злачынстваў. І казаць пра іх, выявіць іх сутнасць неабходна. Таму я ўзяўся пісаць серыю карцін пра фашызм "Лічбы на сэрцы", каб у абагульненых вобразах паказаць тое, чаго нельга зразумець ні са слоўных апісанняў, ні з дакументаў. Я не мог не напісаць гэтую серыю. Па-першае, у імя памяці мільёнаў ахвяр, якія загінулі ў канцлагерах. Па-другое, дзеля моладзі, якая нарадзілася пасля вайны і таксама не павінна забыць ..."

На карціне «Вязень 32815» аўтар адлюстравіў сябе на фоне брамы канцлага Бухенвальд. На жэтоне, падвешаным на шыі, нумар зняволенага.

II. Дасягненні навукоўцаў - ураджэнцаў Беларусі (на матэрыялах вучэбнага дапаможніка «Гісторыя Беларусі 1917 г.- пачатак XXI ст.» 9 клас)

Адным з галоўных стваральнікаў "савецкага ядзернага шчыта" быў ураджэнец Мінска Якаў Барысавіч Зяльдовіч (1914–1987). Чалавек, які не меў вышэйшай адукацыі, у 25-гадовым узросце стаў доктарам фізіка-матэматычных навук, самастойна вывучыўшы вышэйшую матэматыку. Гэта ўнікальны выпадак у гісторыі савецкай навукі. Займаўся даследаваннем гарэння пораху пры стварэнні рэактыўных снарадаў для легендарнай «кацюшы». Ён стаў адным са стваральнікаў савецкай атамнай бомбы, выпрабаванне якой было праведзена ў 1949 г. Прымаў

актыўны ўдзел у стварэнні савецкай вадароднай бомбы. Геніяльны вучоны за свае даследаванні стаў тройчы Героем Сацыялістычнай Працы.

Значны ўклад ва ўмацаванні абараназдольнасці СССР унёс ураджэнец Віцебшчыны, савецкі авіяканструктар, двойчы Герой Сацыялістычнай Працы Павел Восіпавіч Сухі (1895–1975). Створаны пад яго кіраўніцтвам франтавыя бамбавікі, штурмавікі, знішчальнікі знаходзіліся на ўзбраенні Чырвонай Арміі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Шэраг унікальных самалётаў са стрэлападобнай і трохкутнай геаметрыяй крыла пад маркай "Су" сталі асновай савецкай авіяцыі, а таксама Ваенна-паветраных сіл Рэспублікі Беларусь.

III. Развіццё сістэмы адукацыі ў БССР

Вялікім дасягненнем стала ўвядзенне з 1958 г. абавязковай 8-гадовай адукацыі. Выпускнікі 8-х класаў працягвалі вучобу для атрымання сярэдняй адукацыі ў 10-гадовай школе, якая ў першай палове 1970-х гг. стала ўсеагульнай. Былі створаны сярэднія агульнаадукацыйныя школы, працоўныя політэхнічныя школы з вытворчым навучаннем, а таксама прафесійна-тэхнічныя вучылішчы, якія рыхтавалі кваліфікаваных рабочых.

У першыя пасляваенныя гады паспяхова працавалі Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, політэхнічны інстытут і інстытут народнай гаспадаркі, мінскія педагагічны інстытут замежных моў і медыцынскі інстытут. У першай палове 1950-х гг. былі адкрыты Гродзенскі сельскагаспадарчы інстытут, Беларускі інстытут інжынераў чыгуначнага транспарта ў Гомелі, Беларускі інстытут механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі ў Мінску. Каб падрыхтаваць спецыялістаў для новых галін прамысловасці, у БССР былі адкрыты Магілёўскі машынабудаўнічы і Мінскі радыётэхнічны інстытуты.

	1960-я гг.	1980-я гг.
Колькасць сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў	102	139
Колькасць навучэнцаў у сярэдніх спецыяльных навучальных установах	62, 6 тыс. чалавек	160 тыс. чалавек
Колькасць вышэйшых навучальных устаноў	24	33
Колькасць студэнтаў у вышэйшых навучальных установах	59 тыс. чалавек	182 тыс. чалавек